

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 60 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
alno in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje

Italijansko vojno poročilo št. 313

Italijanske čete so zasedle Split ter zasedajo dalmatinske otoke

Nekje v Italiji, 16. aprila. Stefani: Po- ročilo vrhovne italijanske komande št. 313: Italijanske motorizirane kolone II. ar- made v Jugoslaviji so po zlomu sovražnega odpora zavzele Split, 400 kilometrov da- leč od meje, ki so jo prestopile naše vo- jaške sile. Oddelek vojne mornarice sku- paj s črnimi srajcami in armado nadalju- je zavzemanje dalmatinskih otokov v severno od Zadra.

Na Grškem so na področju jezer in reke Vojuše naše čete nadaljevale prodira- nje. Zavzet je kraj Erseke po bojih. Tudi tu se prodiranje nadaljuje.

Letalstvo je izvedlo ofenzivno delo- vanje in napadalo ceste, motorizirane kolo- ne in premikajoče se čete. Napadeno so bila v nizkem letu letališča pri Podgorici, Janji, Paramithiji in na Krku. Deset letal je bilo uničenih na tleh, mnogo pa hudo po- škodovanih. V zračnih bitkah so bili se- streljeni štirje sovražni lovci, ki so v pla- menih treščili na tla. En naš strmoglavec se ni vrnil. Blizu otoka Krfa je eno naše letalo s strojnicami obstreljevalo dve 3000- tonski ladji, izmed katerih je na eni iz- bruhnil požar.

V noči na 15. aprila so skupine nem- škega letalskega zbora napadle leta- lišče pri Micabba ter ladjedelnice La Va- lette, kjer so bile zadete delavnice in top-

ništvo. Iste noči so druge nemške skupine letal napadle letališče pri Eleusisu na Gr- škem in ladje v istem zalivu. Tu so bila poškodovana letala in v polno zadeta ena 6000 tonska ladja, 2 drugi ladji iste tonaže pa sta bili poškodovani.

V Severni Afriki so se operacije blizu Soluma nadaljevale in ravno tako tudi pri Tobruku, kateri je obkoljen ter se srđito brani s pomočjo vojnih ladij an- gleške mornarice. Italijanske in nemške skupine letal nadaljujejo z uničevanjem Tobruka in njegovega ladjevja v luki. V zračni bitki je bilo sestreljenih 5 angleških bojnih letal tipa »Hurricane«. Dve naši le- tali se nista vrnila.

V vzhodnem Sredozemlju so naše zračne enote napadle sovražnikovo ladijsko spremeljavo. Ena 15.000 tonska ladja je bila torpedirana in potopljena. Druge ladje so bile zadete z bombami in hudo poškodova- ne. Ena skupina naših letal je prav v niz- kem letu napadla letališče Heraklion (na otoku Kreta). Tukaj sta bila dva bombnika na tleh zažgana. Eno naše letalo je bilo sestreljeno. Pilot se je rešil s padalom.

V Italijanski vzhodni Afriki so oddelki naših letal s strojnicami obstrelje- vali in bombardirali motorne kolone na področju Desije.

Nemška vojna poročila z vseh bojišč

Nemške čete zasedle Sarajevo. - Povsod silni letalski boji

Berlin, 15. aprila. (DNB). Nemško vrhov- no vojno poveljništvo je objavilo včeraj tole poročilo:

Nemške in italijanske čete so nadaljevale zasledovanje in obkoljevanje na prostoru med Mostarjem in Sarajevom skupaj stisnjenih ostankov srbske vojske. Ujeti so bili nadaljnji mnogoštevilni ujetniki, med njimi vrhovni po- veljnik srbske južne vojske.

Madžarske čete so končale zasedbo triko- ta med Dravo in Donavo ter so dosegle vzhod- no v prodiranju proti jugu Donavo in zasedle Novi Sad.

V severni Grčiji so nagle nemške čete in oddelki SS zavrnili v sunku proti jugu an- gleške pehotne in oklopne sile, zavzeli v ostrem zasledovanju Ptolemais in Kozani ter izsilile severno od Servie prehod preko Aliakmona. Pri Ptolemais je bilo uničenih 30 angleških oklopnih vozov. Drugi oddelki so prodrli iz Soluna preko spodnjega Aliakmona proti ju- gu. Angleži so skušali svoj umik kriti z zaščit- nicami ter zadržati nemško zasledovanje z ob- sežnimi opustošenji.

Na albanski fronti se umikajo grške čete pred italijanskimi napadi. Oddelki zasledujo- čih čet italijanske vojske so prodrli preko Korče proti jugu.

Letalsko orožje je prizadejalo tudi včeraj ostankom srbske vojske s ponovnimi napadi hude izgube. Strmoglavna, rušilna in lovška letala so uničila sovražne kolone na pobočju v spodnji dolini Bosne in na prostoru med Savo in Drino. Bojna letala so bombardirala voja- ške naprave na področju Sarajeva ter so bom- bardirala na letališču v Mostarju letala, ki so se nahajala tamkaj na tleh.

Druge letalske skupine so razpršile zbira- lišča grških čet pri Deskatiju. Lovska letala so sestrelila šest angleških bojnih letal tipa Bristol-Blenheim.

Pri napadu z bombami na Pirejsko luko so nemška letala potopila 4 trgovske ladje, skupno s približno 35.000 tonami, hudo po- škodovala osem velikih trgovskih ladij ter za- žgala pristaniške naprave.

V obeh poslednjih nočeh so bili v zalivu Eleusis in pred Pirejem zadeti z bombami težkega kalibra en rušilec in tri velike trgo- vske ladje. Nadaljnji učinkovit napad z rušilni- mi bombami je bil izvršen na letališču v Eleu- siu.

Dve letališči na otoku Malti sta bili po- dnevi in ponoči ponovno uspešno napadeni.

V severni Afriki so podpirala nemška bojna, strmoglavna in lovška letala napad na Tobruk, hudo poškodovala eno veliko trgo- vsko ladjo ter sestrelila v boju v zraku dve an- gleški letali tipa Hurricane.

Nemško protiletalsko topništvo je sestre- lilo pri Dorni dve letali tipa Wellington.

Na morju pri Angleškem otočju so letala poškodovala dve sovražni trgovski ladji.

Bombe težkega kalibra so zadele pri dr- zno izvršene nizkem napadu neko tvornico le-

talske oboroževalne industrije v Manchestru ter povzročile hudo opustošenje v neki mon- tažni lopi.

V poslednji noči so bojna letala uničila pri napadu na dve letališči v južni Angliji 19 letal na tleh ter porušila z bombami lope, za- klonišča in vzletišča.

Oborožena izvidniška letala so dosegla na raznih pristaniških napravah v južni Angliji in ob vzhodni obali zadetke z bombami težke- ga kalibra.

Berlin, 16. aprila. DNB. Ostanke srb- ske armade gredo razsulu nasproti.

Nemške motorizirane čete so prišle do Sarajeva in so zasedle mesto. Tisočeri Srbi so položili orožje, ujet- niki in plen naraščajo vsako uro. Letalstvo je bombardiralo železniške naprave in voja- ška oporišča v južni Hercegovini, kakor tudi pomorska oporišča ob Jadranu. Strmoglavci so pred dalmatinsko obalo v celo zadeli ve- liko oboroženo prevozno ladjo, ki se je po napadu nagnila in obstala. Še eno drugo ve- liko trgovsko ladjo so letala napadla pri Braču in jo težko poškodovala, vodno letalo pa je bilo uničeno z ognjem iz strojnje.

V Grčiji so hitre čete umikajoče an- gleške in grške oddelke z naglim zasledo- vanjem in z napadom pri Olimpu in gorah zahodno od tod prisilile k umiku.

Na grškem bojišču so prizadejali hitri napadalni oddelki južno od Servia umi- kajočemu se sovražniku hude izgube. V le- talski bitki so bila tri angleška letala sestre- ljena, na grških letališčih pa je bilo sedem- najst sovražnih letal požganih. V pristanišču Pireju je bilo še devet velikih ladij bombar- diranih in zelo poškodovanih.

V severni Afriki je bil od vojnih ladij podpirani napad angleških oklopnih oddelkov na Sollum odbit.

V pretekli noči so močni letalski bojni oddelki napadli večno angleško oskrbovalno in ladjedelnisko pristanišče Belfast v severni Irski. Že prvi napadalni valovi so dosegli polne zadetke v območju prista- nišča in na oboroženih napravah tega mesta. Številne rušilne in zažigalne bombe so po- vzročile v Harlandu in v Wolffovih napravah obsežne požare. Istočasno so drugi oddelki borbenih letal napadli vojaško važne cilje, zlasti pristanišča na angleškem vzhodu in južni obali z dobrim učinkom.

Pri letalskem poskusu napada podnevi v zasedene pokrajine in pri ostalih napadih lovskih letal proti angleški južni obali je izgubil sovražnik dne 15. aprila v letalskih bitkah šest lovskih letal in eno borbeno le- talo. Lastnih izgub nismo imeli.

Ponoči na 16. aprila je sovražnik iz- vedel samo motivne napade na severno nem- ško obalno pokrajino. Bombe so povzročile samo majhno škodo. Mornariško topništvo je sestrelilo eno sovražno letalo.

V času od 11. do 15. aprila je sovražnik

Poveljstvo XI. armadnega zbora

RAZGLAS

1. Vsak, kdor zadržuje orožje ali municijo kakršne koli vrste, ga mora izročiti v 24 urah pristojnemu občinskemu uradu, ki mora poskrbeti za njih shrambo ter spo- ročiti količino in vrsto vojaškemu poveljstvu v Ljubljani, da ukrene njih prevzem. Predstojnik občinske uprave je odgovoren za to do izvršenega prevzema.

2. Vsak, kdor bo po preteku tega roka zasačen v posesti orožja ali municije, bo kaznovan po vojnem zakonu.

3. Kdor stori sovražna dejanja ali dejanja sabotaže, ki bi mogla ogroziti varnost ali poslovanje poveljstva, čet in pomožnih ustanov kraljevske italijanske vojske, bo takoj ustreljen.

4. Orožništvo in civilna policija preideta pod neposredno poveljstvo okupacijskih vojaških oblasti.

5. Vsi moški, ki so kakor koli zapustili jugoslovansko vojaško službo in se vrnil domov, se morajo staviti na razpolago najbližji okupacijski vojaški oblasti.

6. Od 21. ure (po italijanskem uradnem času, ki odgovarja 20. normalni uri) do 5. ure morajo vsi ostati doma; iz hiše smejo v teh urah samo zdravniki in babice, ki pa morajo imeti uradno dovoljenje, izdano po poveljniku kraljevskih karabinerjev armadnega zbora.

7. Tudi podnevi (od 5. do 21. ure vedno po italijanskem času) se ne sme nihče oddaljiti iz kraja svojega navadnega bivanja, če nima dovoljenja, ki ga izstavi katero poveljstvo velikih edinic operativne vojske.

Kdor bi prekršil to uredbo, bo zaprt. Motorna vozila (motocikli, avtomobili in tovorni avtomobili, katerih bi se pri gibanju poslužili) bodo zaplenjena.

8. Od 21. do 5. ure (po italijanskem času) ne sme prodirati iz stanovanj nobena svetloba.

9. Tečaj dinarja na zasedenem ozemlju so višje oblasti do nove odredbe določile v izmeri 100 din za 30 italijanskih lir.

16 aprila 1941. XIX E. F.

General armadnega zbora,
poveljnik

Mario Robotti

ODREDBA

Poveljništvo pehotne divizije „Re“

Mi, divizijski general poveljnik divizije »Re«, Grande Uff. Benedetto Fiorenzoli, odredjamo:

da se uvede na ozemlju Slovenije, zasedenem po italijanski vojski, začeni od 0 ure dne 18. aprila zakoniti italijanski čas. Vse ure se morajo torej pomakniti za eno uro naprej.

Ljubljana, 16. aprila 1941-XIX.

Divizijski general, komandant

B. Fiorenzoli

ODREDBA

Poveljništvo pehotne divizije „Re“

Mi, divizijski general poveljnik divizije »Re«, Grande Uff. Benedetto Fiorenzoli, odredjamo:

da se počeni od 21. ure dne 17. t. m. pa do nove odredbe ustavi promet z zasebnimi avtomobili in motornimi vozili.

Na prošnjo in v primerih dokazane potrebe se bodo izdajale posebne dovolilnice za avtomobilski promet v uporabo zdravnikom in babicam in za motorna vozila v javni oskrbovalni službi.

Prošnje je treba naslavljati na »Poveljništvo divizije »Re« (Comando della Divi- sione »Re«) preko tukajšnje banske uprave.

Nadalje odredjamo, da morajo imetniki bencina v količinah nad 20 litrov javiti te količine poveljništvu divizije neposredno v dveh dneh po razglasitvi te odredbe.

Ljubljana, 16. aprila 1941-XIX.

Divizijski general, komandant

B. Fiorenzoli

izgubil 135 letal in 4 zaporne balone. Od te- ga je izgubil 24 letal v letalskih bitkah, 11 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, 3 mornariško topništvo, 97 pa jih je bilo uni- čenih na tleh. Ob istem času smo izgubili 32 lastnih letal.

Poročnik Schutters od planinskega lov- skega polka se je odlikoval zlasti s tem, da je z majhnim izvidniškim oddelkom vdrl glo- boko v sovražnikove postojanke, ujel sovra- žnega divizijskega poveljnika in več častnikov in se vrnil brez izgub.

Italijanski civilni komisarji v zasede- nih krajih

Rim, 16. aprila. Stefani: Emilio Grazioli, zvezni tajnik v Trstu, je bil imenovan za ci- vilnega komisarja na ozemlju Slovenije, ki so ga zasedle italijanske čete.

Zvezni tajnik v Zadru, Athmos Bardolucci, pa je bil imenovan za civilnega komisarja na področju zasedene Dalmacije.

Slovaška priznala Hrvatsko

Bratislava, 16. aprila. Stefani: Slovaški listi poročajo, da je Slovaška priznala neod- visno Hrvatsko

Usoda članov jugoslovanske vlade

Berlin, 16. aprila. Stefani. Nemško in italijan- sko vojno poročilo pravita, da je bila srbska ar- mada uničena. Samo nekaj ločenih oddelkov se še upira, toda ti bodo kmalu obvladani. Poveljstvo ostankov srbske vojske je samo še teoretično, ka- kor tudi sicer ni več osrednje vlade, ki bi lahko izvajala oblast. Novice, da bi bil generala Sime- viča nadomestil neki drugi general in da je mno- go članov vlade zbežalo v Turčijo, se v Berlinu označujejo kot zelo značilne.

O članih vlade, ki so bili zaprti na Simovičevo povelje, se je izvedelo, da so Cvetkoviča rešile nemške čete. Usoda Cvetkoviča-Markoviča še ni znana.

Klic Grkom, naj prenehajo z bojem

Sofija, 16. aprila. Stefani: Predstojnik zna- menitega pravoslavnega samostana na gori Atos je poslal grškemu narodu oklic, naj pre- neha s prelivanjem krvi, naj se vda in naj posluša človeški in krščanski glas.

Američani zapuščajo Turčijo

Budapest, 16. aprila. Stefani: Kakor po- roča madžarski list »Magyar Nemzet«, je ame- riški konzulat v Carigradu razglasil, naj vsi ameriški državljani zapuste turško ozemlje.

Smrtonosni sen . . .

Na vsem afriškem področju, kjer žive muhe tse—tse, razsaja nevarnost spalne bolezni. Povzročiteljica te bolezni med ljudmi in živalmi je muha tse—tse. Vsega je 20 vrst te živali, ki so preplavile nad 20 milijonov kvadratnih kilometrov zemeljske površine. Spalna bolezen je največje zdravstveno vprašanje Afrike. Največja nevarnost, ki preti belokozcu v Afriki, niso grabežljive zveri in ravno tako ne tropsko podnebje ali prirodne sile. Največji boj se vodi med človekom in najmanjšimi živimi bitji, borba, ki je za človeka tem nevarnejša, ker je poprišče te borbe nič drugega kakor njegovo lastno telo. Med mnogovrstnimi nalezljivimi boleznimi, kar jih pozna Afrika, je spalna bolezen vsekakor ena najnevarnejših. Ze arabski trgovci s sužnji so vedeli, da prevzame črnce, katerim so otekle vratne žleze, neka zavratna bolezen, od katere polagoma hirajo in propadajo, dokler končno ne nastopi neizbežna smrt. Cisto zdravi ljudje postanejo žrtev bolezni, ki se najprej pokaže samo po oteklinah na vratu, oziroma na tilniku. Beli raziskovalci so zelo pozno spoznali bistvo te zahrbtnje bolezni in so začeli preiskovati pota, po katerih je narava omogočila obstanek najmanjšim živalicam raznašalkam spalne bolezni. Povzročitelj te bolezni je majhen zajedalec. Bakteriologi so dognali, da je to zelo majhna živalica, ki so ji dali ime tripanosom. Ti krvni

zajedalci ne morejo živeti izven človeške krvi, odnosno človeškega živalskega telesa in seveda tudi propadejo obenem s telesom, v katerem se nahajajo. Da se ohranijo pri življenju, morajo stalno menjavati svoje gostitelje. Pot, ki jo morajo pri tem narediti, je prava pustolovščina. V človeškem telesu se razmnožujejo s pomočjo delitve in preplavijo ves organizem. Da lahko pridejo v drug organizem, jim je potreben prenašalec in ta prenašalec je muha tse—tse. Muha piči človeka in mu sesa kri. Tako pridejo paraziti v mušje črevo, kjer se gostijo in razmnožijo, po kratkem času pa zapusti muho nova generacija tripanosomov. Z vbojiljem jih prenese muha zopet v drugo telo, ki ga uničijo in z njim vred propadejo. Tako gre ta zgodba naprej.

Po svetovni vojni se je muha tse—tse preselila na mnoge druge, nove pokrajine, kjer se je hitro razširila. Govedo in zastrupljeni ljudje so prenesli bolezen v kraje, kjer je dotlej niso poznali. Od njih so se nalezle bolezni zdrave muhe in jo dalje prenašale. Sedaj se vodi ostra borba proti tej pokori. Grmovje, v katerem živi muha tse—tse, uničujejo. Ljudi in živali imunizirajo in zdravijo z različnimi kemičnimi sredstvi. V nemških laboratorijih je nastal preparat, ki se imenuje »Germanin«. Z njegovimi molekulami uničujejo tripanosome v organizmu, tako da dobi telo odporno silo in lahko premaga sicer smrtonosno bolezen.

Muha ce—ce in tista področja v Afriki, kjer živi muha ce—ce ter prenaša sparno bolezen.

Bolnik, ki ga je pičila muha ce—ce. Ti bolniki so posebnih postajah, kjer jih zdravijo. V začetku sedanjega stoletja je razsajala spalna bolezen na angleškem področju okoli jezera Viktorija. Veliko borb proti tej bolezni je začel dr. Robert Koch tako uspešno in temeljito, da na ozemlju, ki je nekoč pripadalo Nemčiji, danes ni več te nalezljive bolezni.

Grazia Deledda: 38

Marianna Sirca

Sardinska povest:

Marianna je nepremično stala ob oknu. Mala mačka, ki je skočila iz ovčarnice, se je s svojimi velikimi, zelenimi očmi ozirala okoli. Zdelo se je, kot da vidi nekaj onstran travnika, onstran gozda. Tu pa tam se je zagledala v Marianno, nato strmela predse in čakala kot ona. Iznemada je skočila in izginila.

Zalajali so psi. Dež je ponehal in oblaki so se odprli. Nad gozdom, v zelenem prostoru na nebu se je prikazala luna.

Tedaj je Marianna videla Simona, ki se je iz gozda naglo približeval po ravnini, kot da bi plaval nad travo, od vetra se vse razgibano. V bledem obrazu so bleščale oči in tudi ustje puške je bleščalo kot oko, ki čuva svojega gospodarja, opazujoč sovražnika, ki ga zasleduje.

Marianna se je približala ognjišču in rekla možema:

»Ne ganita se od tu!« Nato je šla ven ter zaklenila vrata.

Tudi svoj sobico je zaklenila od zunaj in se postavila pred vrata, kot da bi hotela Simonu preprečiti vstop v hišo. Ne, on ne sme vstopiti nikdar več v njeno hišo. Kapljice, ki so se padale s strehe, so bile kot solze, ki jih je pretakala hiša. In vse naokoli se je solzilo, četudi se je vihar že pomiril; tudi nebo se je odprlo kot veliko solzeče se oko.

Simone je stopal naravnost proti Marianni. Od nje je kapala voda in njegov obraz je bil od utrujenosti in od nagle hoje vse izmučen, a oči so blebskale skoraj divje. Marianna je občutila usmiljenje in strah.

Pogledala sta si kot zadnjič v dno duše. In v drugo sta občutila, da sta si enaka v ponosu in v trpljenju, tako kot sta si enaka v hlapčevanju in ljubezni.

Pustolovščine zimskega kopalca

Na obali mesta Morgan v New Jersey se je hotel mladi in vročkrvni Edvard Mac Mahon malo okopati v mrzlem zimskem morju. Naključje je hotelo, da se je vrnil domov šele čez osem dni in to iz Floride. Kakor je pripovedoval policiji, je v tem času preživel mnogo gorja in pravo nenavadno pustolovščino. Na prošnjo njegove rodbine ga je iskala policija po obalah New Jersey. Ker ga ni mogla nikjer najti, ga je proglasila za mrtvega.

Mac Mahon je pripovedoval, da se je kopal četrte ure v ledenem morju, potem pa se ga je polotila tolikšna slabost, da je zaprosil poveljnika nekega motornega čolna, ki je na srečo privozil mimo nje, naj ga vzame v čoln. Ko so ga izvlekli iz morja, je padel v nezavest. Ko se je zopet zavedel, so mu povedali, da je čoln namenjen v Atlantic City. Za povratek v Morgan je bilo že prepozno in Mac Mahon se je zadovoljil s tem nepričkovanim izletom.

Ko je nazadnje prispel v Atlantic City, mu je dal lastnik motornega čolna staro obleko, ki si jo je oblekel na kopalno obleko. Dal mu je tudi nekaj denarja za povratek v domače mesto. Mac Mahon pa je bil zelo lačen in je ves denar potrošil za dobro kosilo, nato je stal sredi ceste in čakal na kak avtomobil, ki bi ga brezplačno odpeljal domov. Res je našel neki tovorni avtomobil, ki je bil ravno namenjen v Morgan. Ves vesel se je vsedel Mac Mahon v avtomobilu in je kmalu zadremal v upanju, da bo zjutraj doma. Vso noč je trdno spal. Ko se je zjutraj prebudil, je bil zelo presenečen. Avtomobil je prispel v Jacksonville, mestce Morgan, kamor je bil avtomobil namenjen, pa ni bilo v New Jersey, temveč drugo mesto istega imena v Floridi.

Mac Mahonu sedaj ni preostalo drugega, kakor izstopiti ter počakati na kako drugo prevozno sredstvo, ki bi ga odpeljalo proti severu. Pa ni imel sreče. Sedem dni je moral hoditi peš in se hraniti s tem, kar si je spotoma naprosil. Sedmi dan je

Krogla v srcu

V Bukarešti je prišel v bolnišnico človek, ki je imel v srcu kroglo še iz svetovne vojne. Zdravniki so ga operirali ter mu vzeli kroglo iz srca. Operacija je popolnoma uspešna, pacient je ozdravel.

V javnosti vlada prepričanje, da je poškodba srca vedno smrtno nevarna. V medicinski znanosti je zaznamovanih že na stotine primerov, ki dokazujejo, da človek lahko živi vključno težkim poškodbam srca, ki izvirajo od zabodljive ali od krogle. Večkrat se pripeti, da kirurgi šele po nekaj urah, ko je bil ranjenec pripeljan v bolnišnico, zapazijo, da rana ni samo zunanja, temveč da je ranjeno tudi srce in ga hitro operirajo in niso redki primeri, ko bolnik ozdravi.

Delo, ki je v ta namen potrebno, je vedno zelo dramatično. Rano v srcu morajo najprej osušiti in razkužiti, nato pa jo sešiti. Ranjenec čisto leta in leta nosi v srcu ali v pljučih kroglo, pa niti ne ve za to. Zdravnik, ki je to zapazil pri rentgenskem pregledu, mu je to zamočlal. Za operacijo je še čas, ko nastopijo bolezni. Večkrat pa niti ne nastopijo in takrat seveda operacija sploh ni potrebna.

»Marianna,« je rekel ter obstal tako blizu nje, da je močil njeno obleko s svojo, od katere je kapala voda; »besedo, ki si jo rekla in mi jo sporočila, moraš preklecati.«

Marianna ga je gledala, a ni odgovorila; stisnila se je k vratom in odločno sklenila, da jih ne odpre, tudi če bi ji hotel moški napraviti kaj zlega. »Odgovori, Marianna! Čemu ne odgovoriš? Vidiš, da sem tu in da nisem podlež?«

Gledajoč v daljavo in naokoli se je Marianna smehljala nalahko, skoraj zaničljivo, kot da bi se hotela prepričati, kakšne nevarnosti je moral premostiti, da je prišel do nje. Tedaj jo je zgrabil za zapestje, jo pritisnil k vratom in ji tik pred obrazom dejal:

»Odgovori! Zakaj si rekla, da sem podlež? Ali sem ti naredil kaj žalega? Lahko bi ti bil naredil tisti večer, tu in potem v hiši in tudi kjer koli; tudi sedaj bi ti lahko kaj naredil, a nočem, vidiš, nočem napraviti kaj žalega. Ali vidiš? Odgovori!«

Ona ga je gledala z napol odprtimi očmi, s stisnjenimi usti, z bledim, a mirnim obrazom.

»Ti mi nočeš odgovoriti? Drugekrat si mi odgovorila. Jaz podlež? Jaz podlež? Kaj sem te vprašal, da me lahko smatraš za podleža? Ali sem mogoče zahteval tvoj denar? Mogoče tvoje blago? Ali sem mogoče hotel tebe? Le ljubezni sem te prosil in dala si mi jo, a dal sem ti jo tudi jaz. Enaka sva si: zamenjala sva si srce. A ti si hotela še več: hotela si moja prostost. Te ti ne morem dati, ker jo dolgujem drugim, dolgujem jo tistim, ki so mi bili dragi pred teboj: dolgujem jo svoji materi, svojemu očetu, svojim sestram. Sem podlež jaz?« Je nadaljeval ves zagrenjen ter blodi od jeze zaradi njenega molka. »Ti sama si me hotela podležati, ti si hotela, da grem v ječo; navezati si me hotela nase kot psa na jermen... Ti...«

Nenadoma je molčal in spustil njeno zapestje. Bil je ves bled in mrzel od groze. Da bi ga Marianna ne videla, je zaprla oči in z ramami ob vratih, se polagoma spuščala navzdol. Padla je sedé

Oddelek angleških tovornih vozil v puščavi skrit. Odkrili so ga nemški letalci in ga bombardirali.

Dobil je svoje

»Ali si videla, Anica,« reče on ponosno, »kako se mi je tista lepa gospodična nasmejala?«

»Nič posebnega,« se je glasil odgovor. »Ko sem te jaz prvič videla, sem se tudi morala nasmejati.«

Panika

Gospa Vrbančeva vpije v telefon: »Gospod doktor, prosim vas, takoj pridite k nam! Mož ima strašno vročino, mislim, kakih petdeset ali šestdeset stopinj!«

Zdravnik mirno odgovori: Na žalost vam jaz ne morem več pomagati. Če je tako, pokličite takoj gasilce!«

Strtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical po dolgem, mučnem trpljenju k Sebi našega nad vse ljubljenega, plemenitega in nepozabnega moža, očeta, starega očeta, strica in svaka, gospoda

PELAN JOŽETA

orožniškega narednika v pokoju

previdenega s tolažili sv. vere. — Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 17. aprila ob pol 4 popoldne z Zal, kapelice sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, Brezovica, dne 15. aprila 1941.

Globoko žalujoči: Ivanka, soproga; Mira, Molislav, Zora, Sina, Danica, Dragislav, Fani, otroci — in ostalo sorodstvo.

Vsemogočni je poklical k Sebi našo ljubljeno, dobro mamo, staro mamo, gospo

Jožefo Tiršek

katera nas je zapustila dne 15. aprila 1941 ob 17.30, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne mamice, stare mamice bo v četrtek, dne 17. aprila 1941 ob 15 z Zal, kapelice sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 16. aprila 1941.

Žalujoči ostali

na stopnico. Simone je mislil, da jo je ubil. Tudi on se je spustil na tla ter se usedel tik nje v moko travo. Prijel je zopet njene roke in jo gledal proseče.

»Marianna! Marianna! Odgovori Marianna!« To je bil glas dobrega Simona, tistega od onega večera. Toda ona je povesila oči in molčala. V svoji negotovosti, a neobčutljiva za njegovo bol, kot za njegovo jezo, se je zaprla s svojo boleščjo.

»Marianna, odgovori! Sem jaz, sem tvoj Simone. Prišel sem. Ali me ne vidiš? Tu sem, vzemi me! Napravi iz mene kar hočeš. Marianna, odpusti mi! Reci vsaj, da mi odpustiš!«

Ona ni odgovorila. Zanj je bila mrtva. Snel si je kapo in jo vrgel na tla, snel si je puško in jo zagnal za kapo, ter ves obupan kričal z rokami. Govoril je brezpomembne besede, grozil brezumno sebi in vsem. Marianna je stala nepremična, slepa in gluha, mrtva za vse.

»Navsezadnje, kaj sem zakrivil?« je rekel Simone ter se zdramil. Stegnil se je, vzel kapo in jo potisnil na čelo. »Res je bilo, da so tvojo hišo obkroževali voluhi. In krivda je bila mogoče moja. Kot močan mož bi bil moral najino skrivnost čuvati, in če bi bil pogumen, bi bil moral jaz sam iskati duhovnika. A poslal sem svojo mater, a skrivnost so vedele tudi moje sestre in tudi naše sosedice... Res je, obnašal sem se po žensko. Toda, krivda ni bila moja. Tvoja hiša so obdajali voluhi in moja dolžnost je bila, da se nisem pustil prijeti v tvoji hiši. Prihraniti sem ti moral bolest in sramoto. Marianna, ali me razumeš? Reci vsaj, da me razumeš.«

Marianna je odprla oči in ga gledala. V njegovem pogledu je bila krotkost nekdanjih dni. Oči so bile mile, bile so take, kot da bi prihajal pogled iz daljave, iz kraja, kjer je človek varen, kjer se sodi nepristransko, brez vsake strasti: iz omostranosti.

Simone je vzel puško in jo položil na kolena, nato je zopet prijel njeno roko, ki je bila mrzla, kot mrtva.

»Marianna, saj razumeš vzrok. Uboga moja Marianna! Da, ti razumeš vzrok. Glej, tudi tu v tvoji koči je nekdo, ki mi hoče škodovati; tako so me vsaj obvestili. Vidiš, zakaj nisem prišel. Ali bi ne bilo hudo, ako bi me pred teboj ujeli in mogoče ubili? Ali razumeš? In glej,« je tiho dodal, ter sklonil glavo, kot da bi se lastnih besed sramoval; »če dobro premisliš, je bila norost... Marianna, bila je otročarija... in midva sva še otroka... In je tudi to... da si ti bogata, jaz pa revež...«

Tedaj se je zdelo, da je Marianna zopet oživela; vsa je zardela in ni odtegnila roke, ki jo je Simone stiskal. A s tihim, mirnim glasom je rekla: »Ti si to dobro vedel. In če sem bila jaz napram tebi revež, bogata, si bil ti napram meni revež...«

Sedaj je tudi Simone zardel ter požrl slino, kot bi požiral nekaj grenkega in je tresel z glavo. Ni razumel več ničesar, ali pa se mu je zdelo, da ne razume. Bil je truden; utrudila so ga vse izgovorjene besede, utrudila ga je dolga hoja. Ves trud je bil brezuspešen. Rad bi še enkrat nagnil glavo v Mariannino naročje in zaspal.

Nenadoma ga je prevzela jeza. Ona ni še preklecala psovke in je ne prekleče niti sedaj, ko ga vidi ob svojih nogah utrujenega in uničenega. Nasprotno: psovki je dodala novo psovko. Ni mu hotela odpreti vrat, a on ni hotel oditi kot berač, kateremu se odreče milodar. Mislil je na burke Bantine Fera. Ko bi vedel! Iz znova je divjala v njem zver. Del si je puško čez rame in se spomnil, da je odšel iz jame z ogorkom v roki. To je napravil z namenom, da zažge Marianni hišo in njeno kočjo, da zakolje živino in usmrti hlapce, če ona ne prekleče besede.